

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Villa Kastanjehof met park

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Villa Kastanjehof met park

Titel:	Villa Kastanjehof met park
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Lubbeek
Deelgemeente:	Pellenberg
Bron:	Schepping: 2016-08-02 Bijwerken: 2018-10-05 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/303096
Coördinaten:	Breedte: 4.7960218959 Lengte: 50.8669031633

Primaire tekst

Villa en hoeve uit 1873 omgeven door gedeeltelijk bewaarde landschappelijke aanleg (circa 2 hectare) en twee vijvers. Ongeveer 500 meter ten noorden van het [kasteel de Maurissens](#) (dat op de oude stafkaarten "*château de Pellenberg*" wordt genoemd) ligt het Kastanjehof. Deze benaming is van vrij recente datum en werd waarschijnlijk geïnspireerd door de randbeplanting met tamme kastanjes (*Castanea sativa*) langs de steenweg Pellenberg-Lovenjoel (Ganzendries) en het Papenveld. Deze bomen, met stamontrekken tussen 3 en 4 meter, werden vermoedelijk rond 1880 aangeplant, toen één van de vleugels van het hof tot 'kasteel' werd uitgebouwd, analoog met wat zich 20 jaar eerder in het Hof te Laar, alias kasteel de Maurissens, had voorgedaan.

Aan de kasteelfase ging ongetwijfeld een 'speelhuiscfase' vooraf. Op de Ferrariskaart (1771-1775) is een semigesloten hoeve met een min of meer rechthoekige vijver te zien en ten oosten van het hof ligt een omhaagde boomgaard. Op de rond 1820 uitgetekende Primitieve kadasterkaart (sectie nr. 39) heeft deze vijver een onregelmatige (nier)vorm gekregen en wordt hij in de kadastrale legger expliciet als "*étang d'agrément*" omschreven. Het vijverperceel is 14,5 are groot en wordt omgeven door een perceel "*jardin d'agrément*" van 55 are, waarin het grootste gedeelte van de vroegere boomgaard is begrepen. Binnen dit perceel wordt nog een tweede vlek aangeduid die geen afzonderlijk nummer krijgt maar ook een waterpartij voorstelt. Het vermoeden is sterk dat we hier te maken hebben met een (in 1820) nog recente, welomlijnde 'jardin anglais', een vroege landschappelijke tuin, netjes afgescheiden van de vijver op een oude prentbriefkaart; op de verre moestuin, nog geen hectare groot, die ten oosten van het hof (perceel nr. 43) lag. Het hof is op dat moment eigendom van Jacques-Henri Peeters, "*rentenier*" te Leuven.

De militaire topografische kaart van 1864 toont een lusvormige weg die een perceel ontsluit ten noorden van het hof. Ondanks het feit dat het betrokken perceel (nr. 15) verder kadastraal als land wordt geregistreerd, gaat het duidelijk om een uitbreiding van de lusttuin, bestaande uit een gazon (circa 1,5 hectare) omgeven door hoogstammig groen. De structuur van deze uitbreiding wordt volledig bepaald door de vorm van het betrokken perceel (de zuidelijke lob van nr. 45); dit is eigenaardig omdat het aangrenzende akkerperceel 45 eveneens tot het eigendom behoorde. Op een latere versie van de topografische kaart (1908) wordt getoond dat ook een gedeelte van dit akkerperceel bij de tuin werd ingelijfd en dat het centrale gazon volledig met bomen werd beplant. Deze situatie is grosso modo nog steeds herkenbaar, behalve het zuidelijke deel van de uitbreiding, dat in de loop van de 20ste eeuw werd geroid. Van de oude hoevegebouwen (einde 18de-begin 19de eeuw) bleef nog één vleugel behouden. Ondanks recente verbouwingen, heraankleding en nieuwbouw is het 'kasteel', resultaat van een verbouwing uit de jaren 1870, nog enigszins herkenbaar. In feite gaat het om een villa, veel bescheidener dan het kasteel de Maurissens. In 1918 wordt het Kastanjehof verkocht aan de Brusselse jurist Karel Serruys, wiens naam nog vaak met het goed wordt verbonden.

De randbeplanting met tamme kastanjes, die waarschijnlijk bepalend geweest is voor de naamgeving, verkeert in een slechte conditie. Dit geldt ook voor een aantal bruine beuken (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') die tot dezelfde generatie (stamomtrekken tussen 300 en 360 centimeter) behoren. Bodemverdichting is vermoedelijk de belangrijkste oorzaak. De treurhoningboom (*Sophora japonica* 'Pendula') naast de vijver is, met 158 centimeter stamomtrek, de tweede dikste van België. Nog zeldzamer is een treurbeuk met gedraaide takken en hangende takuiteinden, geënt op een 2 meter hoge onderstam, waarschijnlijk een *Fagus sylvatica* 'Tortuosa', een uit Verzy bij Reims afkomstige variëteit, in 1845 in cultuur gebracht en soms als treurbeuk gebruikt, hier op een 1,90 meter hoge onderstam.

Merkwaardige bomen (Opname 5 augustus 1998. Het cijfer in vet geeft de stamomtrek, gemeten op 150 cm hoogte.)

- 1. treurhoningboom (*Sophora japonica* 'Pendula') **158**(100);
- 2. Ierse taxus (*Taxus baccata* 'Fastigiata') **254** (5);
- 3. beuk met gedraaide takken (*Fagus sylvatica* 'Tortuosa'), ent op 190 centimeter hoog, **201**
- 17. tamme kastanje (*Castanea sativa*) **407**

Auteur: Deneef, Roger

Datum: 2002

Titel Text: Tuin bij het Kastanjehof

Grafische documenten

Een beuk met gedraaide en hangende takken, geënt op een 2m hoge onderstam. (Deneef, Roger, 05-08-1998, ©Vlaamse Gemeenschap)

De treurhoningboom bij de vijver is de tweede dikste van België. (Deneef, Roger, 05-08-1998, ©Vlaamse Gemeenschap)

Het kastanjehof en de vijver. (Pauwels, Oswald, 01-01-1998, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Primitieve Kadastrale legger Pellenberg, art. 149.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Mutatieschets Pellenberg 1873/4.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Legger Pellenberg, art. 840.

BAUDOIN J.C., DE SPOELBERCH Ph., VAN MEULDER J. & JACOBS R. 1992: *Bomen in België. Dendrologische inventaris 1987-1992*, Stichting Spoelberch-Artois in samenwerking met de Belgische Dendrologische Vereniging, 391.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/302900>

Beknopte karakterisering

Datering: derde kwart 19de eeuw, tweede helft 19de eeuw

Typologie: hoeven, private parken, vijvers, villa's (archeologisch erfgoed), villatuinen